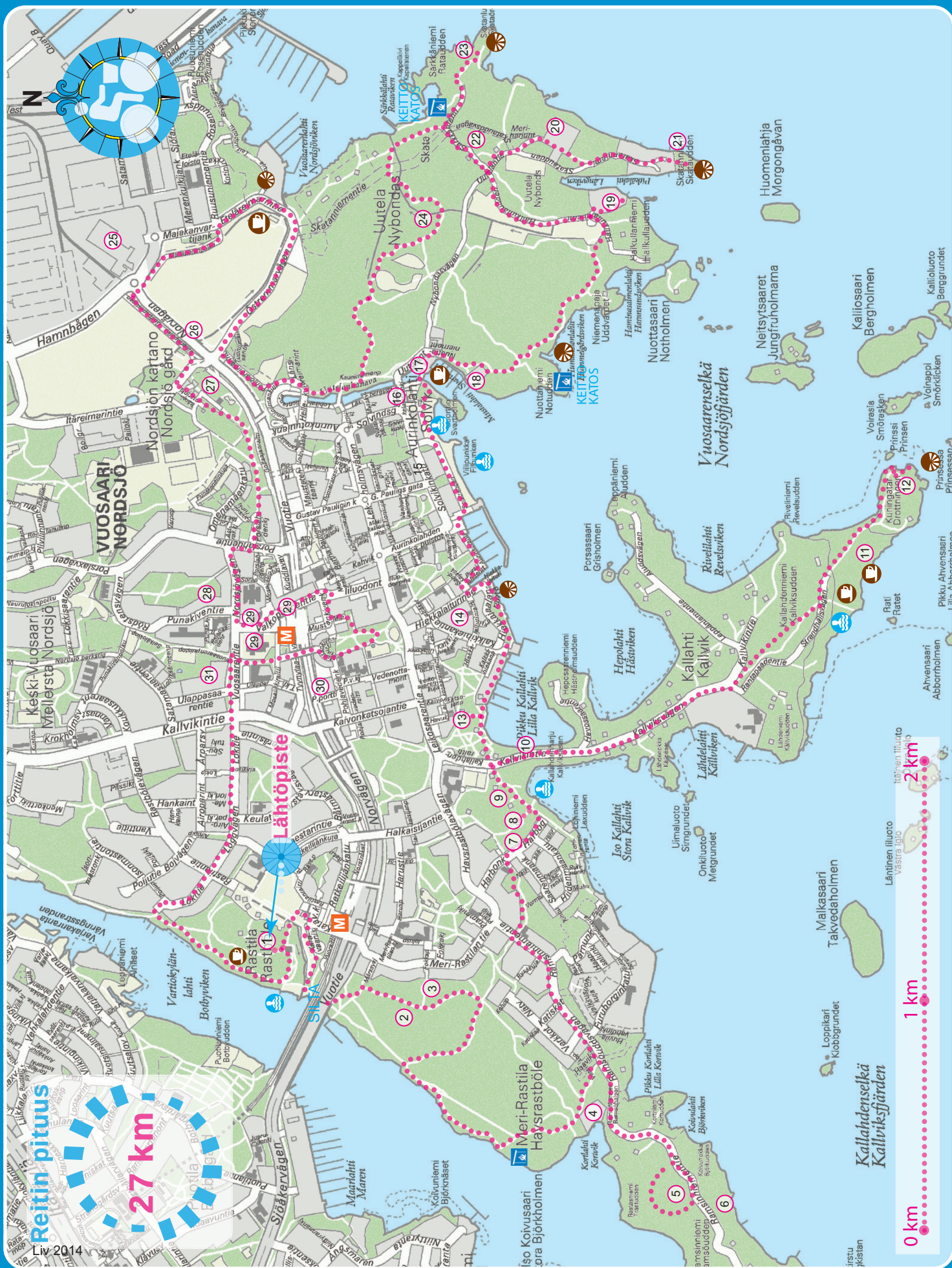

ETELÄ-VUOSAAREN KIERROS

Viikingit tekivät rauta-ajalla vuosina 800 - 1050, monia retkiä Suomeen. Tuohon aikaan Vuosaari oli nimensä mukaisesti kapean salmen erottama saari, joka antoi suojan merenkäyntiä vastaan. Salmi umpeutui maankohoamisen myötä 1600-luvulle mennessä. 1800-luvun loppupuolella Vuosaaren eteläisille rannoille alkoi syntyä kesähuvila-asutusta. Liikenne Helsinkiin hoitui kesäisin vesiteitse aina 1940-luvulle asti. Helsingin kaupunki osti 1950-luvulla silloiselta Helsingin maalaiskunnalta Rastilan ja Uutelan maat ulkoilualueiksi. 1960-luvun suuren muuttoliikkeen myötä Vuosaareen alettiin rakentaa kerrostaloja. Vuosaari liitettiin Helsinkiin 1966.

- 1 1500-luvun veroluetteloiden mukaan yksi Norsön (1700-luvulla alettiin käyttää muotoa *Nordsjö*) kylistä oli *Rastböle*, suomeksi myöhemmin **Rastila**. Vuosaari oli tuolloinkin vielä saari. Rastilan kartanon päärakennus, joka toimii nykyään ravintolana, rakennettiin 1800-luvun alussa, torni myöhemmin. Sata vuotta myöhemmin rakennus peruskorjattiin ja sen ulkoasua muutettiin hieman. Rastilan rannalla toimi 1500-1600-luvuilla kuninkaallinen laivatelakka. Vartiokylänlahden ylittävä **Vuosaaren silta** valmistui 1965 Vuosaari-säätiön rakennuttamana. Säätiö rakennutti, Asuntosäästäjät ry:n työtä jatkaen, 1960-luvulla pääosan Keski-Vuosaaren kerrostaloista. Leirintäalue siirrettiin Laajasalosta tänne 1970-luvun alussa. Metroliikenne Vuosaareen alkoi 1998.
- 2 **Rastilanmäen** päällä, 30 metriä merenpinnan yläpuolella oleva "**Pirunpelto**" eli kiviröykkiö on syntynyt Litorinamerenvaiheen aikana noin 7000 vuotta sitten.
- 3 **Meri-Rastilan** kerrostaloalue on noussut 1990-luvun alkupuolella. Se on uuden Vuosaaren ensimmäinen alue.
- 4 **Ramsinkannaksen** huvilaryhmä 1920-luvulta näkyy parhaiten mäen päältä Ramsinniemen puolelta.
- 5 **Ramsinniemen lehto** on rauhoitettu luonnonsuojelualue. *Alueella ei saa kerätä kasveja*. Kalkkipitoisen maan ansiosta solakat saarnet lehdon itäosassa ulottavat latvansa lähes 30 metrin korkeuteen, ja suurimmat rauduskoivut ja kuuset ylittävät tuon rajan. Matalampi kasvisto on rehevää ja monilajista. Ramsinniemessä on jossakin kohtaa ollut 1600 -luvulla **kuninkaallinen laivatelakka**.
- 6 **Merihiekka** on alunperin **Villa Procopé**, kesähuvila 1910 luvulta. Nykyään se on seurakunnan leirikeskus.
- 7 **Kallvikinlahden huvila-alue** käsittää kesähuvila-asutusta 1900-luvun alusta, haja-asutusta 1940-luvulta ja kalastaja-asutusta 1800-luvulta.
- 8 **Sjökullan kalastajämökit** Purjekankaantiellä ovat 1800-luvulta
- 9 **Villa Tallmo** Kallahden kinalon uimarannan äärellä on kesähuvila 1910-luvulta, samoin läheinen hirsihuvila.
Aikoinaan tärkeä Vuosaaren työllistäjä oli Saseka Oy, joka alkoi 1930-luvulla ottaa soraa ja hiekkaa Kallvikin lahdesta, jonka pohjukan se omisti. Sen myöhemmän omistajan Lohja Oy:n anomus alueen rauhoitus luonnonsuojelualueeksi toteutui 1973.
- 10 **Kallahdenharjun luonnonsuojelualueella (LS) liikkuminen polkujen ja teiden ulkopuolella on kielletty**. Kallahdenharju on muodostunut veteen Itämeren Baltian jääjärvi -vaiheessa, noin 10000 vuotta sitten. Ranta-alue laajenee maankohoamisen myötä edelleen. Tämä on yksi Helsingin Natura-alueista.
- 11 Myös **Kallahdenharjun rantaniitty (LS)** syntyi maankohoamisen myötä 100 - 200 vuotta sitten. *Ethän liiku polkujen ulkopuolella!*
- 12 Aivan niemen kaakkoiskärjessä on **Kuningatar-huvila**, joka on valmistunut 1885. Kärjestä avautuu hieno merinäköymä. Pihaa lukuun ottamatta alue on yleinen.
- 13 **Ullaksen puisto** on saanut nimensä punaisesta **Villa Ullaksesta**. Talo on rakennettu 1800-luvun puolivälissä ja toimii nykyisin kahvilana, jota hoitavat nuoret työllistetyt. Puisto on kunnostettu 1990-luvulla.
- 14 **Kallahden alue** on rakennettu 1990 -luvun puolivälissä.
- 15 **Aurinkolahden** kerrostaloalueella on jäljellä muutamia vanhoja 1900-1920 -luvulta olevia huviloita. Sen uimarantaa, **Aurinkorantaa** kutsutaan puhekielessä "pikku Rivieraksi".
- 16 **Vuosaaren kanava** monine siltoineen valmistui 2006.
- 17 **Mustalahden kalkki- ja tiiliuunijäännökset** lienevät liittyneet Suomenlinnan rakentamiseen 1700 - 1800 luvulla.
- 18 **Mustalahden** uimarannan luota lähtee Uutelan kiertävä **luontopolku** (4 km; valkovihreät tunnukset), jota pitkin voi pyöräillä *jalankulkijoita kunnioittaen*. Rantakalliot ja kivet ovat yli 10 000 vuotta sitten sulaneen mannerjään muovaamia.
- 19 **Villa Karstenin** suunnitteli 1900-luvun alkuvuosina arkkitehtitrioka Geselius-Lindgren-Saarin. Rakennukseen kuuluu myös puutarhasommitelma. Nykyään se on vuokrattu yksityiselle yrittäjälle. Rannan yleiselle uimapaikalle johtaa polku ennen huvilaa.
- 20 S.A. Lindqvistin suunnittelema **Villa Meriharju** valmistui 1910. Se on nyt Nuorisosiainkeskuksen kurssikäytössä.
- 21 **Skatanniemen** kärjessä on hienojen merinäköalojen lisäksi meririntaman uloimmaisen linjan yhden tykkipatterin jäännökset. Niemen kärki on kaupungin maata.
- 22 **Skatan tilan** rakennukset ovat 1800-luvulta, jolloin se kuului Nordsjön kartanoon. Tila on ollut olemassa jo 1600-luvulla. Nyt se on perinnetila itäsuomalaisine karjoineen.
- 23 **Särkkäniemen (LS)** käsittää merenrantaniittyjä ja laguunilahtia, jotka ovat hiekkasärkän sulkemia merenlahtia. Täällä on monipuolinen sudenkorentolajisto.
- 24 **Rudträsk** on laskettu ja soistunut lampi. Läheisen suon laidalla on neivaimarteen ainoa kasvupaikka Helsingissä.
- 25 Vuonna 2008 valmistunut **Vuosaaren satama** on kuin uusi kaupunginosa monenlaisine toimintoineen.
- 26 Vuonna 2001 valmistunut **golfkenttä** on tehty entisen maankaato-paikan päälle sitä muotoilemalla.
- 27 **Nordsjön kartanon** päärakennus on 1800-luvun alusta. Nykyisen ulkoasunsa se sai W. Aspelinin suunnittelemassa laajennuksessa. Pihapiirissä on ilmeisesti Vuosaaren vanhin säilynyt kivitalo 1800-luvun puolivälissä, jolloin se toimi tilanhoitajan asuntona. Viljamakasiini on 1890-luvulta. Nykyään kartanoa vuokraa Helsingin kaupunki ja päärakennuksessa toimii päiväkotitoiminta. Kartanon pohjoispuolella on Vuosaaren uusi liikuntapuisto.
- 28 Keski-Vuosaareessa **Kallvikintien** ja **Porslahdentien** välinen alue rakennettiin suurelta osin "hartiapankkirakentamisena", eli tulevat asukkaat osallistuivat itse rakennustöihin asuntojen hintojen alentamiseksi.
- 29 Vuosaaren metroasemaan liittyvä **Columbus-kauppakeskus** valmistui vuonna 1996 pari vuotta ennen metroliikennettä. **Vuosaaren urheilutalo** metroaseman pohjoispuolella valmistui 1980 ja kirjaston sisältävä Vuotalo 2001.
- 30 **Anu Kiiskisen** maisemateos **Elo** (2000).
- 31 1960-luvun **terassitalo** on Touko Nerosen suunnittelema.